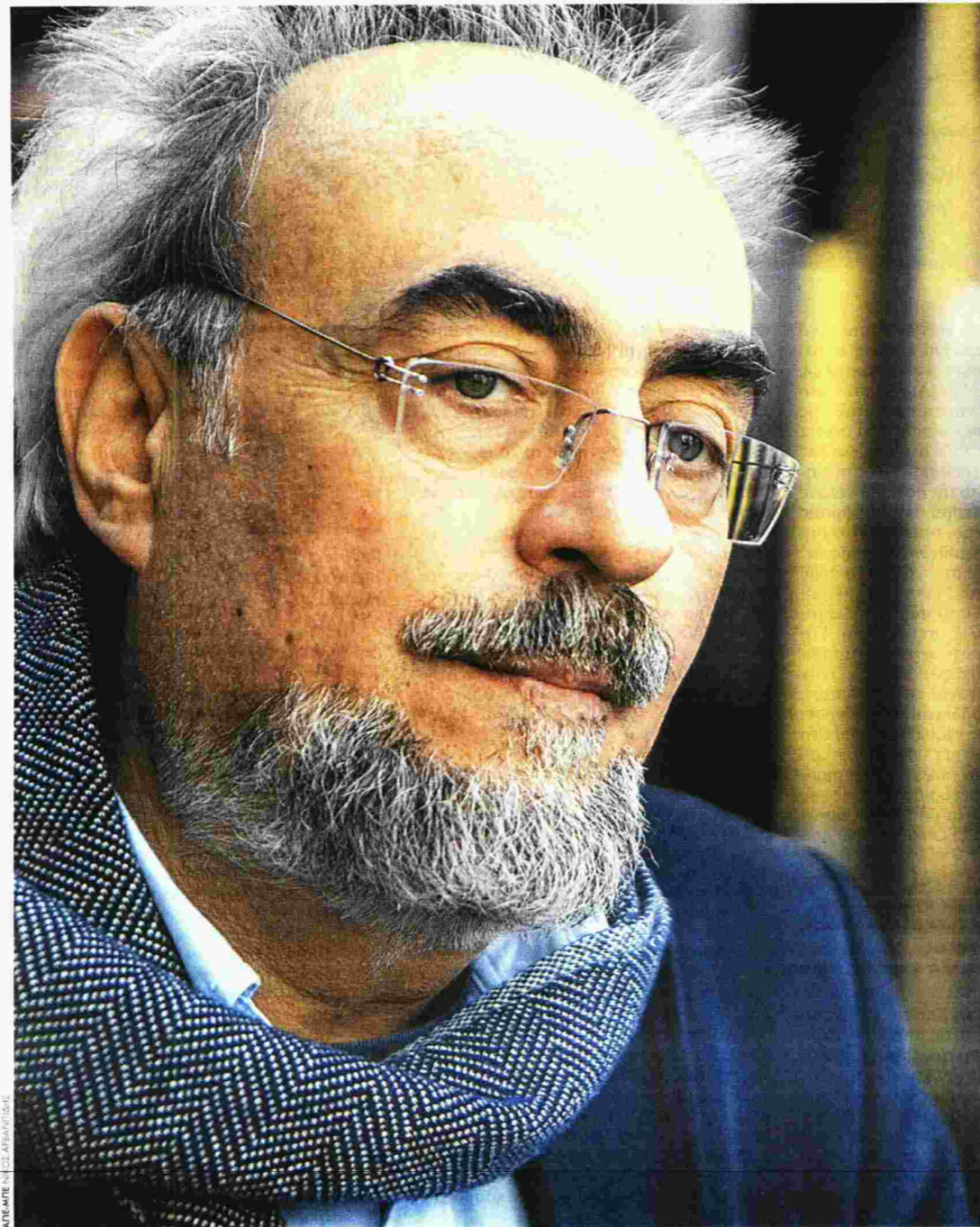

Γιώργος Σκαμπαρδώνης

Ο θεσσαλονικιός συγγραφέας υπογράφει ένα πολυπρισματικό, πολυπρόσωπο κοινωνικοπολιτικό βιβλίο 400 σελίδων με ρυθμό, δόνηση και σκληρότητα ενός αυθεντικού νουάρ

Καμπάρι, μαφία και σκυλάδικα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ν. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Υπό μία έννοια ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης στο νέο του μυθιστόρημα «Υπουργός Νύχτας» στήνει μια δυστοπία. Που όμως συναρμολογείται από τα πιο γνώριμα υλικά του νεοελληνικού σχηματισμού. Αθεόφοβος, σατανικός και πανούργος, ο θεσσαλονικιός συγγραφέας μοιάζει να χειρίζεται «γεωτρύπανο» και να ανασκάπτει όλες τις παθογένειες μιας γνώριμης και μακρινής πια ευμάρειας. Μοιάζει να ανατέμνει τις πιο αιχμηρές απολήξεις της ελληνικής εξαίρεσης. Και εδώ το καλό γράψιμο φωνάζει. Δεν κρύβεται. Το νέο του μυθιστόρημα, δουλεμένο μέχρι ρανίδος, κρύβει επτά χρόνια εργασίας. Μετρητός ο ίδιος του διηγήματος, τώρα επιστρέφει στη μεγάλη φόρμα και στήνει ένα γκανγκστερικό χρονικό που διαβάζεται απνευστί.

Πάμε όμως στην ιστορία μας: ο Υπουργός Νύχτας ανατέμνει τρία συστήματα - κυκλώματα. Ένα γραφείο τελετών με τον τίτλο «Εσχατη Φροντίδα» (θάνατος). Τον ηγεμονικό παράγοντα «Υπουργό» (νύχτα). Τον Πρίμο (αναρχία στην εξουσία και τελικώς στην πολιτική).

Οι τρεις γεωγραφίες, θάνατος - νύχτα - πολιτική (η τελευταία ως απλή προέκταση της διασφάλισης ιδιοτελών συμφερόντων), τέμνονται, αλληλοτροφοδοτούνται, επικαλύπτονται.

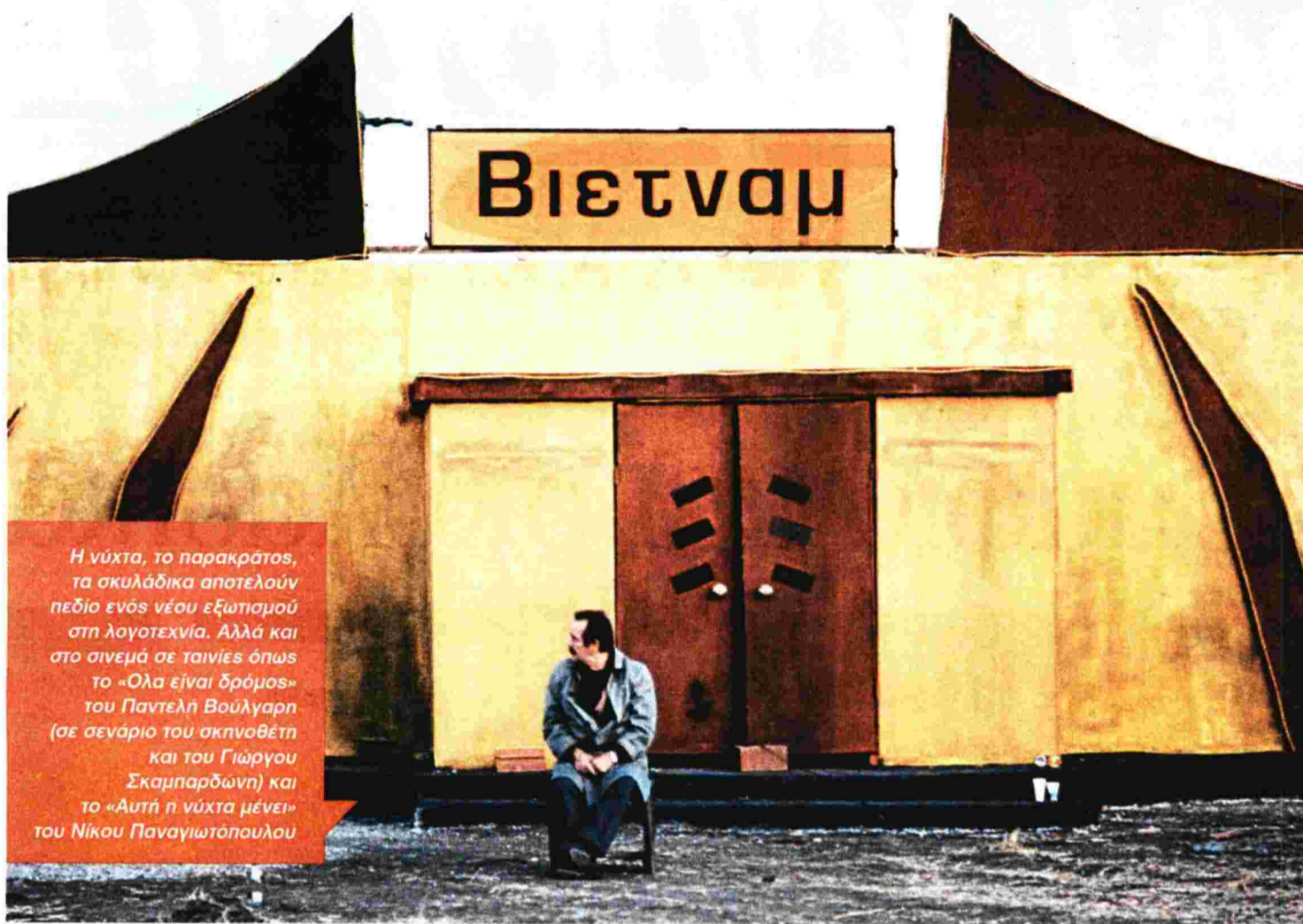
Ο νεκροθάφτης

Με λίγα λόγια, η υπόθεση θέλει έναν νεκροθάφτη, τον Πρίμο (σε κρίση με τη γυναίκα του και μανιακό του Camrari και των ζυμαρικών), να αναρχικάται στην αυλή ενός μεγαλομαφιόζου, ενός φυματικού ετοιμοθάνατου Βορειοελλαδίτη Δον Κορλεόνε. Γρήγορα η μάχη της διαδοχής, οι μηχανορραφίες θα φέρουν το κοράκι στον θρόνο του δεύτερου. Ο «Νονός» του Κόπολα, ο «Σημαδεμένος» του Ντε Πάλμα, το «Donnie Brasco», το «Il Divo» του Σορεντίνιο, ο Ελρόι μοιάζουν να περνούν από τις σελίδες.

Η μαφία του Υπουργού δομείται στη Βόρεια Ελλάδα. Έχει όμως τα χαρακτηριστικά υπερδικτύου. Έχει υπερτοπικά γνωρίσματα. Πρόκειται για μια κλειστή δομή, αυτή τη γνώριμη σε πολλούς διαδικαίως εξουσία που βέβαια δεν περιορίζεται μόνο στη βαλκανική ενδοχώρα. Η μαφία και το δίκτυο των μεταπρατικών της υπηρεσιών δεν υπάρχουν εξάλλου μόνο στην Ελλάδα με τις ασθενείς

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

Η νύχτα, το παρακράτος, τα σκυλάδικα αποτελούν πεδίο ενός νέου εξωτισμού στη λογοτεχνία. Αλλά και στο σινεμά σε ταινίες όπως το «Όλα είναι δρόμος» του Παντελή Βούλγαρη (σε σενάριο του σκηνοθέτη και του Γιώργου Σκαμπαρδώνη) και το «Αυτή η νύχτα μένει» του Νίκου Παναγιωτόπουλου

Γιώργος Σκαμπαρδώνης

Καμπάρι, μαφία και σκυλάδικα

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

δομές και την κακεκτική αστική τάξη. Είναι στοιχείο όλης της Δύσης. Ο κροκόδειλος που λέγεται Περικλής και ζει στην πίσω του μαφιόζου τρώγοντας κοτόπουλα είναι ντοκουμέντο πλεονεξίας, κυριαρχίας, φουσκωμένου «εγώ», μια λεπτομέρεια που σκαρφίζεται ο συγγραφέας και επιβεβαιώνει μια συγκεκριμένη ταξική εκδίκηση (μήπως οι μαφιόζοι συχνά δεν είναι αρτισύστατοι πλούσιοι;). Ο καταφερτζής Πρίμο, λοιπόν, με σπουδές στην Αρχιτεκτονική στην Ιταλία, με επιδόσεις στις γυναίκες, σε κρίση με τη σύζυγό του κάνει ένα ταξίδι αναρρίχησης στις βαθμίδες μιας αδιόρατης αλλά συμπαγούς εξουσίας. Και δεν διαδέχεται μόνο τον Υπουργό αλλά φτάνει να γίνει ο ίδιος Υπουργός Ανάπτυξης για να περιφρουρήσει και να διευρύνει τα συμφέροντά του.

Πεδίο αντιφάσεων

Ο «Υπουργός Νύχτας» του Σκαμπαρδώνη είναι ένα πολυπρισματικό, πολυπρόσωπο

νουάρ αλλά συνάμα και κοινωνικοπολιτικό βιβλίο 395 σελίδων με ρυθμό, δόνηση, σκληρότητα. Ενα μυθιστόρημα γλυκόπικρο όπως η χώρα στην οποία ζούμε. Αυτόν τον τόπο των αντιφάσεων, της επινοητικότητας, της διαφθοράς αλλά και της ποίησης. Οχι τυχαία όποιος εστιάζει ή εστίαζε στο ένα σκέλος της Ελλάδας – είτε στην ποίηση είτε στη διαφθορά και στον στρεβλό της αστισμό – έχανε πάντα το τελικό στοίχημα σκιαγράφησης της. Πολύ περισσότερο, όποιος ενοχλούσε με τις λέξεις το περιθώριο, το ημίφως, το παρακράτος, την «κάτω νύχτα» (ο όρος ανήκει στον αξεχάστο Γιάννη Βαρβέρη), χωρίς να αντιλαμβάνεται πως εισέρχεται σε ένα πεδίο πολλαπλών αντιφάσεων. Και συνήθως εξέπιπτε ή κατέληγε να αναπαριστά λυρικά - φολκλωρικά έναν κόσμο για τον οποίο δεν έχει ιδέα. Η νύχτα, το παρακράτος, τα σκυλάδικα για παράδειγμα έχουν πέσει προσφάτως θύμα ενός νέου εξωτισμού στη λογοτεχνία. Θα εξαιρούσα το «Πολύ βούτυρο στο τομάρι του σκύλου» (πάλι του Σκαμπαρδώνη) που ζωντανεύει το παρακράτος της Θεσσαλονίκης του '60, τα «Μπλε καστόρινα παπούτσια» του Θανάση Σκρουμπέλου που

Το μυθιστόρημα είναι γλυκόπικρο όπως η χώρα στην οποία ζούμε. Αυτόν τον τόπο των αντιφάσεων, της επινοητικότητας, της διαφθοράς αλλά και της ποίησης

έχει στο κέντρο του τη Χαβάν, το πρώτο gay bar της Αθήνας, κάτω από το θέατρο Περοκέ. Τους «Πειραιώτες» του Διονύση Χαριτόπουλου με όλο τον κίνδυνο μιας εκ των υστέρων εξιδανίκευσης των γκέτο της Β' Πειραιά. Στη φιλμογραφία θα υπενθύμιζα το τρίτο μέρος του σπονδυλωτού «Όλα είναι δρόμος» του Παντελή Βούλγαρη (σε σενάριο του σκηνοθέτη και του Σκαμπαρδώνη) και το «Αυτή η νύχτα μένει» του Νίκου Παναγιωτόπουλου. Και βέβαια, εντυχώς, μόλις

προστέθηκε κάτι πολύ σημαντικό σε αυτή τη χαρτογράφηση τούτων των κόσμων. Ο «Υπουργός Νύχτας» είναι ένα μυθιστόρημα σχεδόν κινηματογραφικό. Οι εικόνες του Σκαμπαρδώνη μοιάζει να αιτούνται την κινηματογράφηση τους. Αυτοτελώς όμως το κείμενο είναι πυρετικό, σκληρό, άγριο και τρυφερό. Κάτι ακόμη πολυτιμότερο: ο Σκαμπαρδώνης πιστεύει στους χαρακτήρες που επιλέγει να επινοήσει και να χτίσει. Γύρω από τον κεντρικό ήρωα, τον Πρίμο, αυτή την περίπου αντιπροσωπευτική περίπτωση νεοέλληνα, και οι άλλοι χαρακτήρες είναι συχνά σε αντίστιξη με εκείνον αυτοδύναμοι, αθέρατοι. Κουβαλούν τη θερμοκρασία αληθινών προσώπων. Οι δευτερεύουσες ιστορίες, τα πρόσωπα που πλαισιώνουν τον Πρίμο, όπως ο παλιός του συμφοιτητής Αρίστος που τελικώς είναι ο υπαρχηγός του Υπουργού, ενοποιούνται κάτω από την κυρίαρχη ροή.

Τριμμένο βιάγκρα

Οι ήρωες του μυθιστορήματος, όλοι αντιφατικοί, γοπητευτικοί, απεχθείς, όμορφοι. Πρώην αριστεροί που τους ανέτρεψε το σύστημα και όχι εκείνοι αυτό. Αγρότες που τρώνε ευρωπαϊκές επιδοτήσεις στο σκυλάδικο Αμόρε της Πτολεμαΐδας και τους ρίχνουν οι κονσοματρικές τριμμένο βιάγκρα στο ποτό. Κοράκια που κάνουν πλάκα με τον θάνατο την ώρα της βάρδιας στο γραφείο τελετών. Και το γραφείο τελετών που μεταποιείται σε εκλογικό κέντρο όταν ο Πρίμο αποφασίζει να κατέβει βουλευτής σε ένα αποϊδεολογικοποιημένο κάδρο όπου μόνο το χρήμα μετράει. Ο Πρίμο, πρώην αριστερός με θητεία στην άκρα Αριστερά της Ιταλίας, κερατάς, καταφερτζής αλλά και τέρας οξυδέρκειας (με δύο μυαλά, όπως λέει) είναι απλώς η πρόφαση για τον Σκαμπαρδώνη να ενώσει πολλούς κόσμους: τον κόσμο της επινοητικότητας, τον κόσμο της βαθιάς παρανομίας και τον κόσμο της πολιτικής.

Ο τζόγος

«Κερδίζει όποιος κάνει το προτελευταίο λάθος»

Υπάρχει ακόμη μία βασική παράμετρος σε όλο το βιβλίο. Μια προσεκτική ανάγνωση μπορεί να εστιάσει σε αυτό. Είναι ο κόσμος της ρουλέτας. Ο Πρίμο βασικά και πάνω απ' όλα είναι τζογαδόρος. Αθεράπευτος. Και επιστήμονας. Ενας φιλόσοφος της τυχαιότητας. Βασικό του μότο: «Κερδίζει όποιος κάνει το προτελευταίο λάθος». Όλα για τον Πρίμο είναι παράγωγα της τυχαιότητας. Η ζωή είναι μια μεγάλη ρουλέτα. Ο τζόγος είναι ο απόλυτος αναρχισμός κόντρα στην ευταξία του κόσμου. Ο ίδιος ρισκάρει όταν δολοφονεί τον Υπουργό Νύχτας για να πάρει τη θέση του. Ο ίδιος και όλοι οι ήρωες του Σκαμπαρδώνη ρισκάρουν συνεχώς σε όλες τις σελίδες. Ο συγγραφέας κάνοντας έρευνα χρόνια πάνω σε ξεχασμένες αρχές του υποκόσμου, της νύχτας, των σκυλάδικων, των νεκροθαφτών, των τζογαδόρων αναβιώνει μια παράσταση προσώπων που κινούνται στα όρια της παραβατικότητας ή έχουν από καιρό στρατευθεί στη βαριά βιομηχανία της μαφίας. «Είναι ξύπνιος, ξέρει σε ποιο σημείο να τρίψει την πλάτη του καθενός». «Ο κόσμος είναι σκυλάδικο όπου οι πουτάνες είναι περισσότερες από τους πελάτες». Μερικές μόνο φράσεις από το βιβλίο. Αλλά και «θέλω το πέναλτι», δηλαδή το κεντρικό πρώτο τραπέζι στο σκυλάδικο. Εδώ οι «νυχτερίδες»

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΥΧΤΑΣ

Γιώργος Σκαμπαρδώνης
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΥΧΤΑΣ

Εκδ. Πατάκη, 2016, Σελ. 400
Τιμή: 16,60 ευρώ

είναι οι πελάτες που καταθάνουν σχεδόν ημερώματα και μένουν όρθιοι χωρίς τραπέζι. «Ούτε φουντούκι με βαριοπούλα δεν μπορούσε να σπάσει» λένε για έναν πολιτικό. «Στο Υπουργείο Πολιτισμού στέλνουν όποιον περισσεύει», συμπεραίνουν για τη διάρθρωση της εξουσίας. Φράσεις απίθανες, σκληρές αλήθειες από τα έγκατα μιας λαϊκότητας που δεν επινοείται αλλά διασώζεται εδώ γύρω μας, αμφίσημη και αντιφατική. Και τώρα

μεταπλάθεται σε μυθιστόρημα. Ο Σκαμπαρδώνης μπαίνει βέβαια στον πειρασμό αυτόν τον υπαρκτό παραλογισμό να τον διαστείλει. Να τον φτάσει στις πιο ακραίες περιοχές. Η μαφία εισάγει ρώσους εκτελεστές μέσα σε νεκροφόρα από τη Βουλγαρία. Ο Υπουργός της Νύχτας δέχεται δώρο ένα σαρανταπεντάρι μέσα σε κεφαλογραβιέρα. Ο μπουζουξής Περικλής σολάρει με το μπουζούκι του και το κοινό παραληρεί φωνάζοντας «Λουφτχάνσα - Λουφτχάνσα» για να καταδείξει το απογειωτικό τού αισθήματος. Ο Πρίμο σκαρφίζεται ένα ιντερνετικό νεκροταφείο όπου μπορείς να ανάψεις καντίλι απ' το πληκτρολόγιο. Και όταν τα λουλούδια τελειώνουν στο σκυλάδικο, οι πελάτες ρίχνουν καφάσια με αγκινάρες και κολοκυθανθούς. Ο Σκαμπαρδώνης κολυμπάει με άνεση στην πίσω με τον κροκόδειλο της νεοελληνικής πραγματικότητας. Και όχι μόνο βγαίνει σώος αλλά μας παραδίδει και ένα απολαυστικό μυθιστόρημα - πυξίδα για το τι έχει πάει πολύ στραβά εδώ γύρω.